

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Художньо-педагогічний факультет
Кафедра образотворчого та декоративно-прикладного
мистецтва**

Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції

**УКРАЇНСЬКИЙ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИЙ МИСТЕЦЬКІ
ПРОСТОРИ:
ІСТОРИЯ, ТЕОРІЯ, ПРАКТИКА**

Український та європейський мистецькі простори: історія, теорія, практика: Тези III Всеукраїнської науково-практичної конференції / упоряд. О. А. Сташук, Л. В. Крайлюк. – Рівне: РДГУ, 2019. 220 с.

Упорядники:

Сташук О. А., кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ;

Крайлюк Л. В., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва РДГУ

До збірника увійшли матеріали наукових пошуків у галузі мистецтвознавства, музеєзнавства і культурології, мистецької педагогіки та практики дослідників Києва, Полтави, Жешува (Польща), Нового Сончу (Польща), Харкова, Івано-Франківська, Острога, Запоріжжя, Рівного.

**ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО, ДЕКОРАТИВНЕ
МИСТЕЦТВО, ДИЗАЙН**

1. **Стоколос Надія**, доктор історичних наук, професор кафедри культурології та філософії Національного університету «Острозька академія», **Шеретюк Руслана**, доктор історичних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Набутки садово-паркового мистецтва Волині крізь призму діяльності Вацлава Борейка (перша половина XIX ст.)*.
2. **Ямборко Ольга**, кандидат мистецтвознавства, доцент ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – *Образотворчий стиль килимів Олександра Саєнка 1920-х років*.
3. **Істоміна Галина**, кандидат мистецтвознавства, науковий співробітник Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАНУ. – *Сучасне професійне і народне мистецтво кераміки в Україні кінця XX – початку XXI століть: глобалізаційні впливи*.
4. **Крайлюк Любов**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Ремінісценції традиційної монументальної пластики в проєктній графіці Ніла Хасевича*.
5. **Саєнко Тетяна**, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Народний костюм у творчості художників сучасності*.
6. **Маслова Світлана**, старший викладач Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Ф. Гундертвассер. Поєднання художньої творчості з архітектурною практикою*.
7. **Локшук Ірина**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Західне Полісся: тканини майстрів с. Велимче Ратнівського району*.
8. **Перетяцько Іван**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Філософські основи творчості Густава Клімта (на прикладі «Університетських картин»)*.
9. **Підцерковна Ярослава**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Дерев'яні дитячі меблі тимчасового користування в інтер'єрі поліської хати*.

10. **Чернієнко Віра**, старший викладач кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Симпозіум як форма інтеграційних впливів на мистецькі процеси.*
11. **Болкун Наталія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Творчість кременчуцького художника Дмитра Короля в контексті традиційної витинанки.*
12. **Дибач Ірина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Взаємозв'язок людини і природи через призму мистецтва.*
13. **Усенко Олена**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка. – *Традиції вишивки на Полтавщині.*
14. **Павлюк Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Мистецькі погляди на проблему еміграції молоді.*
15. **Галушко Яна**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Дивосвіт казкових образів Марії Приймаченко в культурному просторі сучасності.*
16. **Яремчук Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Естетизм як стильова домнанта імпресіонізму.*
17. **Клімова Катерина-Алісія**, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Графічний портрет у творчості полтавського художника Миколи Підгорного.*
18. **Лаврук Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Тематика бджільництва у філателії пострадянських країн: історичні аспекти.*
19. **Шепілов Олександр**, магістрант кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Місце живописного натюрморту в інтер'єрі.*
20. **Давидюк Надія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Функціональне призначення батику в країнах Стародавнього Сходу.*
21. **Усик Олена**, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Народний одяг у системі цінностей української культури.*

22. **Карповець Віта**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Інтерпретація творчості Ліни Костенко в українському мистецтві.*
23. **Гаврилюк Василина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Філософія буття та її художні інтерпретації у вічзньому декоративно-прикладному мистецтві.*
24. **Філімонова Дарина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Фотомистецтво Рівненщини: персоналії сьогодення.*
25. **Поздняковська Ольга**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Двері як один зі стилеутворюючих елементів інтер'єру.*
26. **Молдаванцев Владислав**, магістрант кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні підходи до komponування християнських храмових споруд в Україні.*
27. **Сучкова Катерина**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Сюрреалістичне мистецтво Рене Магрітта як джерело творчих інспірацій*

ХОРЕОГРАФІЧНЕ, ТЕАТРАЛЬНЕ ТА МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО

1. **Швидків Галина**, Заслужений працівник культури України, доцент кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу Рівненського державного гуманітарного університету. – *Взаємозв'язок педагогічних принципів видатних фундатора львівської вокальної школи Валерія Висотського та видатного педагога Олени Муравйової.*
2. **Маркевич Лариса**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Модернізація української балетної вистави в 60-80 рр. як переінтонування сфери мислення балетмейстерів.*
3. **Кучина Наталія**, кандидат наук з соціальних комунікацій, доцент кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Музичні фестивалі Рівненщини.*
4. **Легка Ілона**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Сучасні вимоги до методики викладання сценічного танцю в закладах освіти.*

5. **Самохвалова Алла**, старший викладач кафедри хореографії Рівненського державного гуманітарного університету – *Соціальні танці – радість, що дарує українська народна культура.*
6. **Панасюк Анастасія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Макс Ріхтер та Ніко М'юлі: паралелі творчості.*
7. **Сімакова Світлана**, магістрантка Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди – *Історико-культурні умови формування художнього образу в музичному мистецтві доби класицизму.*
8. **Залевська Вікторія**, магістрантка кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Творчість поета-пісняра Петра Фатенка.*

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА І КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

1. **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska), **Anna Steliga**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska). – *Sztuki plastyczne w edukacji – nowe oblicza i wyzwania.*
2. **Сташук Олександр**, кандидат педагогічних наук, професор кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Тональне вирішення академічного рисунку в контексті сучасної мистецької освіти.*
3. **Steliga Anna**, dr Wydziału Sztuki Uniwersytetu Rzeszowskiego (Polska), **Bugajska-Bigos Iwona**, dr hab. Państwowej Wyższej Szkoły w Nowym Sączu (Polska). – *Sztuki plastyczne jako forma wspierania rozwoju dzieci i młodzieży.*
4. **Власюк Олена**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету. – *Формування художнього досвіду студентів засобами декоративно-прикладного мистецтва.*
5. **Ганжа Микола**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського державного гуманітарного університету – *Використання навчально-виховних властивостей мистецтва дизайну – виклик сьогодення в освітньому середовищі.*
6. **Чернюшок Ольга**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва Рівненського

- державного гуманітарного університету – *Розвиток креативного мислення у підготовці майбутніх художників-педагогів.*
7. Глушук Оксана, старший викладач кафедри культурології та музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Мистецько-освітній потенціал креативних просторів у міському середовищі*
  8. Кулінка Ірина, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Культурно-мистецькі проєкти в культурно-дозвілєвій практиці Рівненського обласного краєзнавчого музею.*
  9. Ковтун Анна, магістрантка кафедри образотворчого мистецтва Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка – *Педагогічний потенціал квілінгу.*
  10. Рудописов Євген, магістр, вчитель образотворчого мистецтва дитячої школи мистецтв №1 (м. Запоріжжя) – *Особливості вивчення парадного портрета в загальноосвітній школі.*
  11. Єфимець Людмила, магістрантка кафедри культурології і музеєзнавства Рівненського державного гуманітарного університету – *Туристична сфера України як сегмент культурної політики держави: історія та історіографія проблеми*

Рушник – це символ України, відбиття культурної пам'яті нашого талановитого народу. І цінність його полягає не лише в можливості використання в сучасному побуті. Спілкування з істинно народним мистецтвом збагачує духовний світ людини, пробуджує її творчі можливості, виховує почуття гордості й поваги до національної культури Батьківщини.

Список використаних джерел

1. Антонович Є. А. Декоративно-прикладне мистецтво / Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Львів, 1992. 272 с.
2. Бойко А. М. Український рушник: засіб національного виховання і витвір народного декоративно-ужиткового мистецтва: на прикладі Полтавського вишиваного рушника (навчально-методичний посібник) / А. М. Бойко, В. П. Титаренко. Полтава, 1998. 72 с.
3. Гончар І. М. Історія українських рушників. К., 1966.
4. Кара-Васильєва Т. В. Українська вишивка на зламі століть / *Українське мистецтво та архітектура кінця XIX – початку XX ст.* К., 2000. 160 с.
5. Поетика та семантика українського рушника: образ, символ, знак / *Тези і резюме доповідей науково-практичної конференції у Державному музеї українського народного декоративного мистецтва, м. Київ, 16-17 квітня 1997 року.* Київ: Спілка майстрів народного мистецтва України, 1997. 52 с.
6. Титаренко В. П. Полтавська традиційна вишивка: минуле і сучасне (виховний аспект) : навчально-методичний посібник. Полтава, 2000. 38 с.

**Павлюк Дарина,
магістрантка кафедри образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва**

Рівненський державний гуманітарний університет

МИСТЕЦЬКІ ПОГЛЯДИ НА ПРОБЛЕМУ ЕМІГРАЦІЇ МОЛОДІ

Масштабна міграція молоді України за кордон є однією з ознак соціально-економічних змін у державі. Найбільш активними у цьому плані є західний та

південний регіони. Соціальні наслідки (трансформація сімейних відносин, занепад невеликих населених пунктів) стають дедалі відчутнішими не лише на локальному, але й на загальнодержавному рівні.

Вирішення цієї проблеми має велике суспільно-політичне та соціальне значення. Міграція молоді впливає на демографічну, соціальну й економічну ситуацію в Україні. Головними причинами, які змушують українську молодь залишати свої оселі в пошуках кращого життя, є економічні. Це, зокрема, низький рівень заробітної плати, значні масштаби безробіття, нестабільність розвитку української економіки. За даними дослідження «Зовнішньої трудової міграції населення України» основною причиною виїзду за кордон 6 з 10 мігрантів є низький рівень оплати за відповідну працю в Україні.

На особливу увагу заслуговує питання повернення мігрантів до України. Світова економічна криза суттєво вплинула на міжнародну міграцію. Експерти прогнозували, що найближчим часом через фінансову кризу з-за кордону повернуться близько 200 тис. українських мігрантів. За різними оцінками, понад 80% мігрантів має намір повернутися додому (зокрема, серед жінок, які залишили в Україні дітей, – 60%). Близько 70% заробітчани мають в Україні сім'ю і підтримують контакти з родичами на батьківщині. 90% мігрантів вважають, що їхнє майбутнє – в Україні, а відтак намагаються придбати квартири, оплатити навчання дітей або навіть започаткувати власний бізнес [3, 10]. Проте, незважаючи на складнощі, з якими стикаються мігранти, масового повернення додому не спостерігається. А ті, хто повертається, стикаються з проблемами, пов'язаними передусім зі знаходженням праці, а також повторною адаптацією.

Економічні та соціальні наслідки еміграції молоді з України мають свої позитивні й негативні сторони. До позитивних можна віднести: додаткове спрямування в економіку України значних фінансових потоків; зниження напруження на українському ринку праці та зменшення зареєстрованого й прихованого безробіття; розширення можливостей зайнятості для економічно активного населення України. Негативні сторони, що супроводжують процеси міграції молоді, нині превалюють над позитивними. Серед них: вплив здебільшого

молодих людей на роботу за кордон, що призводить до від'ємних демографічних наслідків для України. Незважаючи на світову економічну кризу і пов'язані з нею ризики, кількість українців, які мають намір працевлаштуватися за кордоном, залишається значною. Аналіз наявних намірів населення засвідчив, що у II півріччі 2012 р. планували виїхати за кордон 1710,1 тис. осіб, або 5,9% населення працездатного віку, з них майже кожний четвертий планував поїздку з наміром працевлаштування вперше або повернення на роботу [4, 259]. Таким чином, вплив молоді спричиняє негативні демографічні наслідки, як-от руйнацію сімейних пар через несприятливу для народження й виховання дітей специфіку «мігрантського» способу життя. В охопленій значною трудовою міграцією частині населення кількість укладених шлюбів, порівнюючи з 1990 р., скоротилася в 1,3 рази [2, 177]. Водночас, абсолютна кількість шлюбів збільшилася майже у півтора рази.

Отже, можна зробити висновок – переважну частину сучасної трудової еміграції молоді з України становлять заробітчани, які потребують як організаційно-правової, так і гуманітарної допомоги. Дальшого вдосконалення потребує механізм нормативно-правового регулювання національної діаспори, а саме – забезпечення соціальних та гуманітарних прав трудових мігрантів.

Проблема міграції і її творче осмислення у мистецтві продемонстроване художниками з різних куточків Європи. У міжнародному проекті «Де ти вдома» беруть участь митці з різних куточків Європи. Відповідно різняться і явища, на які вони хочуть звернути увагу громадськості.

В межах серії „Де ти вдома“ у дортмундському музеї Museum am Ostwall 3 травня 2007 року відбулася виставка робіт українського художника Івана Базака. Він став одним із шести митців, які протягом року продемонстрували своє творче осмислення теми міграції та ідентичності. Іван Базак народився у Коломиї Івано-Франківської області. Навчався у художній академії у Києві, продовжив навчання у Німеччині. Нині мешкає у Кельні, багато подорожує, беручи участь у різних мистецьких проектах. На запитання «Де його домівка?» відповідає: «Європа. Ні – цілий світ!».

Виставка Івана Базака – друга з чотирьох у серії. Перед ним Museum am Ostwall показував роботи австрійця китайського походження Жун Яна, який свою експозицію присвятив питанню – «Як ведеться людям, яких у суспільстві таврують як чужинців?». Натомість один з інших учасників проекту, іспанський митець Валеріано Лопес, звертає увагу на тисячі мігрантів з африканських країн, які ризикуючи своїм життям намагаються на риболовних човнах морем дістатися омріяної Європи. В рамках проекту «Де ти вдома» художники пропонують публіці по-іншому поглянути на тему міграції. Іван Базак, на відміну від загального суспільного дискурсу, у якому міграція розглядається як проблема, відкриває дотепну, шармантну перспективу. Для нього мігранти – це не жертви або борці із кордонами, а суб'єкти, які переміщуються між суспільствами і кордонами, не вбачаючи у цьому нічого особливого.

Виставка Івана Базака складається з двох частин. «Віталік відвідує свою маму» – так називається оповідь про шкільного друга художника Віталіка з Коломиї, який, не маючи жодних документів, відправився провідати свою маму, яка поїхала на заробітки до Італії. Іван подорожував разом із Віталіком. Враженнями від цієї нелегальної поїздки художник ділиться із відвідувачами виставки через картини, фотографії, відеокадри та інсталяції. На одній з картин Іван Базак зобразив великий будинок із садом, який пустує – відколи мама Віталіка подалася працювати до Італії.

«Про що справді йдеться у цій виставці – так це про феномен того, що з України виїжджають люди, особливо із Західної України люди виїжджають цілими родинами. У селах залишилися лише старі люди, які вже не можуть, і діти, які ще не можуть. Всі інші або майже всі інші заробляють гроші закордоном – чи то Іспанія, чи то Португалія або Італія» – пояснює автор. Цей феномен, на думку художника, у Києві не стоїть на порядку денному суспільної дискусії. Тому свою виставку, присвячену темі міграції, Іван Базак хотів би показати не лише у Німеччині, але і в Україні, аби привернути увагу до проблеми масового відтоку українців закордон.

У другій частині виставки, яка носить назву «Берні у бабиній хаті», художник розповідає про те, як його друг – німець на ім'я Берні – зимував у старому будинку

бабці Івана у Коломиї. Оскільки сама бабуся останніми роками проводила зиму в родичів у Києві, то свою хату вона радо надала у користування молодому гостю з Німеччини. На час виставки Івана Базак до Дортмундського музею прибудували невеличкий будиночок, до якого можна зайти з вулиці або заглянути всередину прямо з виставкової зали. Таким чином художник відтворив одну з кімнат хати, якою він її побачив після того, як у ній зимував Берні. Івана вразили численні дрібниці, які Берні змінив у старому помешканні заради свого затишку: приміром, він замінив старий вимикач, поставив нову газову плиту і так далі. Поступово Берні став почуватися у бабиній хаті як вдома – він звик до старих меблів, картин та родинних фотографій. Для Івана облаштування його німецького друга у старій хаті у Коломиї стало символом того, як люди призвичаюються до нового середовища: «Ця прибудова, ця інсталяція, яку прибудували до музею – дуже символічна. Це прибудова, як і всі мігранти – вони прибудовуються до якоїсь вже існуючої системи, великої будівлі». Міграція – це не дорога з одностороннім рухом. Історія німця Берні у Коломиї, звісно, не є типовою історією мігранта в Україні. Але доповнивши свою експозицію саме цією оповіддю, Іван Базак хотів продемонструвати, що міграція у сучасному світі не є дорогою з одностороннім рухом. Художник хотів показати міграцію в обидва боки: українці виїжджають з України, але до України приїзять інші мігранти. Суспільство при цьому змінюється. Так само суспільство змінюється в Західній Європі за рахунок міграції.

Куратор проекту «Де ти вдома» Ніколь Гроте вважає, що художники, які у Дортмунді продемонстрували свої роботи на тему міграції, не дають відповіді на питання «То де ж їхня домівка?», яку часто очікують відвідувачі. Натомість більш доцільно ставити питання іншим чином, а саме «Що таке домівка?». Куратор підсумовує: «Я поділяю точку зору про те, що домівка або батьківщина не прив'язана до якогось конкретного місця. Люди можуть бути вдома будь-де у світі, а уявлення про батьківщину і чужинців є застарілими, хоча досі присутні у повсякденності. Мігранти і досі стають жертвами упереджень або расизму. Досі є люди, які думають, що мігранти не належать до суспільства. Цей проект, який ми

представляємо, покликаний звернути увагу на цю дискусію і замислитись над актуальністю поширених уявлень про міграцію» [5].

Література:

1. Лібанова Е.М., Позняк О.В. Зовнішні трудові міграції населення України. [За ред. Е.М. Лібанової, О.В. Позняка] Київ: РВПС України, 2002. 206 с.
2. Працевлаштування громадян України за кордоном у 2001 році (За даними державної статистичної звітності) / *Інформаційне забезпечення ринку праці в Україні: матеріали семінару, м. Ялта, 25 – 27 вересня 2002 р. К.,* Держкомстат України, 2002. С. 177.
3. Ростова Л. Трудовій міграції – цивілізоване обличчя / *Профспілки України.* 2010. №5. С.10-11.
4. Статистичний щорічник України за 2012 рік / [За ред. О.Г.Осауленка]. Київ: Консультант, 2011. 551с.
5. Інші погляди на міграцію. [Електронний ресурс] URL: <https://p.dw.com/p/AP7s>

Галушко Яна,
магістрантка кафедри образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва
Сташук Олександр,
кандидат педагогічних наук, професор
Рівненський державний гуманітарний університет

ДИВОСВІТ КАЗКОВИХ ОБРАЗІВ МАРІЇ ПРИЙМАЧЕНКО В КУЛЬТУРНОМУ ПРОСТОРИ СУЧАСНОСТІ

Композиції Марії Приймаченко часто були породженням її фантазії, її "персонажами" є – не лише люди, а й, значно частіше, рослини та звірі. Саме тому її "творчою візитівкою" стали доти небачені фантастичні звірі. Хоч Марія Примаченко часто малювала і звичних тварин: котів, собак, корів, але все ж віддавала перевагу малюнку звірів, яких природа ще не знала (хоча й з окремими прикметами звичних для всіх нас), різних за характером, який «читається» в позі, кінцівках, очах, зрештою, в кольорі й забарвленні тої чи іншої напівфантастичної істоти [2].